

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Pagina
1. Inleiding	3
2. De wet schrijft voor dat ...	3
3. Bijlagen	3
4. Beleid Vrijescholen Athena	4
5. Strategisch Beleidsplan 2015 - 2019	4
6. Uitwerking Digitaal Veiligheidsplan (DVP)	5
7. Wat is er al ...	7
8. Nieuwe ontwikkelingen	8
8.1 Audit Veiligheid 2017-2018	8
8.2 Verbeterde meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	9
9. Leerlingvolgsysteem sociaal emotionele ontwikkeling	11
10. Protocollen	11
11. Actiepunten	12
12. Tenslotte	13
 Bijlage 1	 : Wet veiligheid op school
Bijlage 2	: Zorgplicht sociale veiligheid leerlingen op school
Bijlage 3	: Inspectie en sociale veiligheid
Bijlage 4	: Uitwerking Digitaal Veiligheidsplan
Bijlage 5	: Afwegingskader meldcode onderwijs
Bijlage 6a	: Regenboogaanpassingen wettelijk kader
Bijlage 6b	: Vertaalslag handelingsadviezen
Bijlage 7	: Uitleg gebruik protocollen Athena

1 Inleiding

Per 1 augustus 2015 is voor scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs de wettelijke bepaling over de sociale veiligheid van leerlingen op school in werking getreden. De wet regelt een zorgplicht voor scholen. Er is bepaald dat sprake moet zijn van het voeren van een veiligheidsbeleid, het aanstellen van een coördinator en jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen.

Deze beleidsnotitie moet alle betrokken partijen het benodigde inzicht geven om vanuit zijn/haar rol de juiste acties te ondernemen en het beleid te borgen; leerkracht, directeur, IB-er, taakhouders, staf onderwijs en kwaliteit, bestuurder.

De notitie Sociale Veiligheid Athena is als volgt opgebouwd:

- De belangrijkste punten uit de wet voor elke school.
- Beleid Vrijescholen Athena ten aanzien van sociale veiligheid.
- Uitwerking Digitaal Veiligheidsplan als basis voor het handelen van de school en met afspraken op Athenaniveau.
- Wat is er al op het gebied van sociale veiligheid.
- Nieuwe ontwikkelingen.
- Protocollen op Athenaniveau.
- Tijdspad verbeterpunten.

2 De wet schrijft voor dat het bevoegd gezag in ieder geval:

- ✓ een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren.
- ✓ twee taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet.
- ✓ de beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen (zie ook het document Zorgplicht sociale veiligheid leerlingen op school, bijlage 2). De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

3 Bijlagen

Voor verder toelichting op de verschillende hoofdstukken zie bijlagen:

bijlage 1	: Wet Veiligheid op school
bijlage 2	: Zorgplicht sociale veiligheid leerlingen op school
bijlage 3	: Inspectie en sociale veiligheid
bijlage 4	: Uitwerking Digitaal VeiligheidsPlan
bijlage 5	: Afwegingskader meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
bijlage 6a	: Regenboogaanpassingen wettelijk kader

bijlage 6b : Vertaalslag handelingsadviezen ZIEN! versus Regenboog versus HGW
bijlage 7 : Uitleg gebruik protocollen Athena

4 Beleid Vrijescholen Athena

De scholen van Athena hebben de afgelopen jaren op allerlei manieren gewerkt aan het thema veiligheid. Daarom is er besloten om de **beleidsnotitie aan te laten sluiten bij dat wat er al is**. Vanuit het Digitaal Veiligheidsplan van de individuele school wordt er geïnventariseerd wat er wel en niet op de scholen aanwezig is.

Van daaruit is de beleidsnotitie voor de komende jaren opgesteld met stichtings- en schoolbrede **aandachtspunten**. Deze beleidsnotitie wordt jaarlijks herzien.

We streven naar een leef-, leer- en werkklimaat waar leerlingen, personeel en ouders zich veilig voelen en positief verbonden met de school. Een positieve sociale binding met de school vormt een belangrijke voorwaarde voor een optimaal werk- en leerklimaat.

Deze beleidsnotitie heeft tot **doel** alle vormen van ongewenst gedrag te helpen voorkomen en daar waar zich incidenten voordoen adequate maatregelen voor handen te hebben om verdere escalatie te voorkomen.

Vooralsnog verwerken we ons beleid met betrekking tot de fysieke veiligheid in het Arbo-beleidsplan van Athena. Ambitie is om in 2019- 2020 één **notitie Veiligheid** te hebben.

5 Strategisch Beleidsplan 2015-2019

In het strategisch beleidsplan 2015 – 2019 van Vrijescholen Athena is geen expliciet hoofdstuk over sociale veiligheid opgenomen. Wel staat het onderwerp op allerlei plekken benoemd omdat het voor ons een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de dagelijkse praktijk in de klas.

In het schooljaar 2018-2019 is er nieuw strategisch beleid ontwikkeld voor de periode 2019-2023.

In het voorwoord staat benoemd dat naast *kwalificatie* (het kunnen voldoen) op de domeinen van *socialisatie* (goed burgerschap, het kunnen functioneren in de gemeenschap) en *persoonsvorming* (het ontwikkelen van een eigen, zelfstandig en individuele identiteit) veel te bieden hebben (termen van Gert Biesta). Socialisatie en persoonsvorming zijn bij uitstek domeinen waar wij als vrijescholen aan kunnen en willen bijdragen. De vertelstof is door de jaren heen een venster naar de wereld. Het ambachtelijke en het spel ontwikkelen de moraliteit en door de kunstzinnige vakken leren kinderen luisteren en waarnemen.

Het geheim zit hem in een uitgebalanceerd, betekenisvol en samenhangend leerplan. Hoewel het kwalificeren onverminderd belangrijk is, worden sociale vermogens en eigenheid steeds belangrijker succesfactoren.

Onze Visie

Onze visie is: 'Bloeiend vrijeschoolonderwijs in gezonde scholen waarin de kiem van het eigen levensdoel van het kind tot wasdom kan komen. Waarin de jonge mens met zelfvertrouwen, zelfbewustzijn, inspiratie en plezier in leren is toegerust voor goede en zekere stappen in het leven'.

Onze Kernwaarden

Een kernwaarde is aandachtigheid; Opvoeden van kinderen vraagt een wakkere blik, zorgvuldig en respectvol handelen en het aangaan van een verbinding. Wat geldt voor de relatie tot het kind geldt ook voor de relatie tot elkaar als volwassenen en de relatie met de wereld. Hierbij past een eerbiedige grondhouding, een veilige omgeving en het vermogen vreugde te beleven aan de verschillen tussen mensen.

In een andere kernwaarde (creëren in vrijheid) stellen we dat wij kinderen willen opvoeden tot creatieve, initiatiefrijke, vrijdenkende en handelende mensen en als organisatie een klimaat willen scheppen waarin dat mogelijke is. Juist daarom zijn afspraken, duidelijke grenzen voor gedrag en goede omgangsvormen van groot belang.

In de primaire doelstellingen staat onder andere genoemd dat kinderen veerkrachtig, initiatiefrijk, zelfstandig en creatief zijn en dat er een goede balans tussen cognitieve-, sociale- en persoonsontwikkeling moet zijn.

Sociaal klimaat

Uit het meest recente oudertevredenheidsonderzoek (2017-2018) kwamen op (1) sfeer in de klas (91%), (2) aandacht voor normen en waarden (91%) en (3) omgang van de kinderen onderling (88%) als duidelijke pluspunten van de vrijeschool uit de bus.

Eén van de kenmerken van vrijescholen is dat er een goede en prettige stemming heerst.

Bij kritiekpunten werd op nummer 6 aanpak pestgedrag (19%) genoemd.

Uit de SWOT-analyse die voor het strategisch beleid is gedaan vinden we bij 'sterktes onderwijs' de veilige en aangename sfeer en bij 'kansen' de veranderende samenleving die ruimte biedt voor innovatie op menselijke maat. Bij 'zwaktes' staat benoemd dat er geen *gedeelde* normen en waarden zijn.

Tenslotte wordt bij organisatiekracht het volgende benoemd:

een sterke menskundige visie, uitgewerkt in een veelzijdig leerplan en een veilige, geborgen en aangename sfeer maken onze scholen tot plaatsen waar leerlingen en ouders zich thuis voelen. Naast het onderhouden van goede tradities werken wij actief mee aan de ontwikkeling en modernisering van het leerplan en de didactiek van het vrijeschoolonderwijs. Dat vraagt om een onderzoekende, lerende en ondernemende houding van leerkracht, schoolleider en bestuur.

Uit bovenstaande mag duidelijk worden dat Athena de sociale opvoeding (en dus de sociale veiligheid) van kinderen niet ziet als een apart onderdeel maar dat dit onderwerp aan de basis ligt van de ontwikkeling van kinderen en vervlochten is door het hele leerplan.

Dat maakt het tegelijk moeilijk om dit als apart onderdeel te beschrijven.

We beperken ons daarom tot het benoemen van de wettelijk verplichte inspanningen en leggen de nadruk op goede uitvoering hiervan in de scholen.

Het Digitaal Veiligheidsplan vormt hiervoor de basis.

6 Uitwerking Digitaal Veiligheidsplan (DVP)

Het Digitaal Veiligheidsplan is een **hulpmiddel** bij het ontwikkelen van een eigen aanpak voor sociale veiligheid op school. Die aanpak wordt ontwikkeld door handelen in de praktijk, het reflecteren

daarop en op basis daarvan nieuwe handelwijzen afspreken. Het Schoolveiligheidsplan vormt daarmee eerder een weergave van de zich ontwikkelende praktijk, een soort draaiboek, dan een theoretisch kader dat in de school ingevoerd moet worden. Zo dient het Veiligheidsplan gebruikt te worden door de Athenascholen.

De onderwerpen die in het Digitaal Veiligheidsplan benoemd worden fungeren daarbij als aandachtspunten voor het gesprek over de aanpak op school. Op basis van die aandachtspunten kan de school nagaan wat zij allemaal al doet, waarop nog verbeteringen mogelijk zijn en welke prioriteiten daarin gesteld worden. Dit leidt uiteindelijk tot een Schoolveiligheidsplan dat geheel past bij de school wat betreft visie en waarden, leerlingenkenmerken, teamcompetenties, enz. Het Digitaal Veiligheidsplan geeft richting aan het handelen van het team en andere betrokkenen bij de school. Een goed draaiboek hoort regelmatig geraadpleegd te worden en wordt ook regelmatig aangepast en bijgesteld.

Het Veiligheidsplan is een '**groeidocument**'. Elke school is bezig om inzicht te krijgen in wat er allemaal kan komen kijken bij sociale veiligheid, wat voor de eigen school relevant is, stelt vast wat de school allemaal al doet en bepaalt vervolgens welke verbeterpunten met voorrang aandacht moeten gaan krijgen. Het resultaat daarvan kan beschreven worden, waarmee weer een stukje van het Veiligheidsplan gereed is. Het heeft geen zin het plan van A-Z door te werken.¹

Een veilige school maak je samen, in de dagelijkse praktijk. Sociale veiligheid moet daarbij een steeds aanwezig aandachtspunt zijn in alle werkprocessen in de school; in schoolontwikkeling, kwaliteitsbeleid, personeelsbeleid, professionaliseringsbeleid, het curriculum, enzovoort. Het Veiligheidsplan is daarmee een middel om een veilige school te realiseren en geen doel op zichzelf.

Afspraken die op Athenaniveau gemaakt zijn voor het werken met het Veiligheidsplan:

- ✓ Directeuren lopen jaarlijks de zes verschillende inhoudelijke onderdelen inhoudelijk langs, om een beeld te hebben van waar de kracht van de school ligt en waar uitwerkingen of aanpakpunten liggen.
- ✓ In deze beleidsnotitie worden in de bijlage de wettelijk verplichte protocollen verzameld die als voorbeeld kunnen dienen voor de scholen.
- ✓ Er is aandacht voor het proces van borging. Daarbij laat de school zien hoe sociale veiligheid tot een actief en doorgaand proces binnen de school wordt gemaakt. Het staat de school vrij hier haar eigen trajecten en routes in te kiezen. Van belang is echter om te expliciteren **hoe** de school er zorg voor draagt dat sociale veiligheid een integraal onderdeel vormt van alle werkprocessen in de school.

Het is van belang de wettelijk verplichte zaken in ieder geval op orde te hebben. We letten daarbij vooral op de nieuwe verplichtingen van de wetgeving rond sociale veiligheid en op de kwaliteitseisen waarop de Inspectie toeziet. Bij een inspectiebezoek gebruikt de school het Veiligheidsplan als basis voor de verantwoording ten aanzien van Sociale Veiligheid.

¹ Voor verdere uitwerking van het Digitaal Veiligheidsplan zie **bijlage 4**.

7 Wat is er al op het gebied van sociale veiligheid

- ✓ In de **check** die gemaakt is met de interne audit Veiligheid 2017-2018 zijn schoolbrede verbeteringen genoteerd en stichtingsbrede aandachtspunten verzameld.²
- ✓ **Vragenlijsten veiligheidsbeleving voor leerlingen.** Het is de norm is dat ieder jaar een bevraging moet plaatsvinden (oktober). Ook moeten resultaten van die veiligheidsbeleving worden geanalyseerd, met het doel het veiligheidsbeleid te verbeteren of te actualiseren (conclusies data + consequenties voor het onderwijs).
In 2017-2018 werkten de meeste scholen nog met de vragenlijsten van de Veiligheidsthermometer. Afspraak was dat resultaten, conclusies en consequenties geüpload werden in het Schooldossier.
In 2018-2019 gebeurt dit op **alle** scholen met ZIEN! of SCOL met een automatische aanlevering aan de inspectie.
Veelal worden de handelingsadviezen verbonden aan de Regenboog.³
- ✓ **Vragenlijsten veiligheidsbeleving personeel** zit in de Risico-inventarisatie & Evaluatie (RI&E). Hier is nog geen duidelijk beleid op borging van de frequentie, conclusies en consequenties. Dit moet voor de volgende beleidsnotitie uitgewerkt en verwerkt zijn.
- ✓ Alle scholen hebben een **interne vertrouwenspersoon** opgeleid door Jonneke Adolfsen middels de “Basiscursus schoolcontact- en vertrouwenspersonen”. De bijscholing van het netwerk is een jaarlijks terugkerende bijeenkomst geworden waarin intervisie een belangrijke rol speelt. Bij wisseling van vertrouwenspersoon zorgt de school zelf voor aanmelding bij deze basiscursus.
- ✓ Alle medewerkers hebben in 2014 de E-learning “**Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling**” gedaan en een certificaat behaald (Augeo-academie). Inmiddels is duidelijk dat dit geen wettelijke verplichting is. Afspraak is wel dat een aantal sleutelfiguren binnen de school (directeur, IB-er en interne vertrouwenspersoon) de meldcode goed kennen en zorgen voor een goed draagvlak van de materie binnen de school.
- ✓ Athena heeft een drietal **externe vertrouwenspersonen** die kunnen worden ingezet bij zorgen of klachten van ouders, leerlingen en medewerker. Deze worden in verplichte deel van de schoolgids vermeld met contactgegevens.
- ✓ Er is op de scholen een **veiligheidsbeleid** dat gericht is op afhandeling van incidenten die die zich voordoen in de sociale veiligheid. Zoals bijvoorbeeld Proces Sociale Veiligheid – leerlingen/medewerker uit het Kwaliteitshandboek en een schoolspecifiek pestprotocol.
- ✓ De scholen kunnen onderstaande inspectievragen, opgenomen in Digitaal Veiligheidsplan, met “Ja” beantwoorden:
 - ❖ Is er voldoende zicht in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen, ouders en personeel?
 - ❖ Is er voldoende inzicht in de incidenten die zich voordoen?
 - ❖ Is er een veiligheidsplan dat incidenten kan voorkomen?
 - ❖ Is er beleid dat adequaat optreden na incidenten mogelijk maakt?
(voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren/verbeteren van incidenten)

² Zie hiervoor Eindverslag Audit (sociale) veiligheid (oktober 2018); zie ook hoofdstuk 8.1 voor resultaten en conclusies.

³ Zie ook bijlage 6a (Regenboogaanpassingen) en 6b. (Zien vs Regenboog vs HGW).

- ❖ Iedere school heeft een (opgeleide) interne vertrouwenspersoon (Basiscursus voor schoolcontact- & vertrouwenspersonen) die tevens aanspreekpunt is als het gaat om pesten. Bij wisseling van contactpersoon wordt de cursus opnieuw aangeboden.

8 Nieuwe ontwikkelingen

8.1 Audit Veiligheid 2017-2018

Met de presentatie van de Beleidsnotitie sociale veiligheid Athena (april 2017) is de implementatie van de inhoud gestart.

Verschillende elementen uit de notitie waren al goed geregeld, andere onderdelen vroegen om meer aandacht. Om goed zicht te krijgen op verbeterpunten per school en verbeterpunten stichtingsbreed is er in het schooljaar **2017-2018 een (interne) audit** uitgeschreven die Veiligheid als speerpunt had.⁴

Tegelijkertijd hebben de uitkomsten van de audit zinvol materiaal opgeleverd voor de beleidsnotitie Sociale Veiligheid Athena 2018.

Resultaten en conclusies audit Veiligheid 2017-2018

We weten allemaal dat de basis (relatie leerling >< leerkracht >< klas) goed moet zijn omdat daar de kracht van een veilige leeromgeving ligt. Alles wat daarin 'niet goed' gaat, besproken en opgepakt moet worden, kost veel extra energie en levert verbeterpunten op voor de toekomst. Wat willen we de volgende keer beter doen.

- Over het algemeen heeft het thema veiligheid grote **aandacht** op onze scholen.
- Er is een goed **overzicht** van wat de notitie vraagt en de inhoud wordt voldoende expliciet gemaakt binnen de school in de verschillende geledingen.
- Vrije scholen investeren goed in de **basis**; relatieontwikkeling binnen het leerplan, leerkrachten goed opleiden in (methodiek) Regenboog en Regenboogspecialisten trainen. Nog niet alle scholen hebben een Regenboogspecialist. Daar moet beleid op worden gemaakt.
- Alle scholen hebben een goed opgeleide **vertrouwenspersoon**. Bij wisseling wordt opnieuw de "Basiscursus schoolcontact- en vertrouwenspersoon" gevolgd bij Jonneke Adolfsen Advies. De vertrouwenspersonen bewijzen op een aantal scholen hun meerwaarde ter ondersteuning van leerkracht en IB. Op een aantal scholen moet de vertrouwenspersoon nog wat meer in de rol groeien of is er "bijna nooit wat te doen".
- Op alle scholen (-1, in juni 2018 wel voldaan) is de verplichte "**veiligheidsbeleving voor de leerlingen**" afgenomen middels vragenlijsten en is er betekenis gegeven aan de data. Aan conclusies en consequenties van handelen (betekenis) moet Athenabreed meer eenduidigheid ontwikkeld worden zodat de data ook bovenschools verwerkt kunnen worden. De jaarlijkse verplichte afname (en resultaten naar inspectie) moet in de beleidscyclus opgenomen worden.
- De uitvoering van de methodiek **Regenboog** behoeft meer sturing vanuit Athena, dit is nu nog te leerkracht- en schoolafhankelijk.
- Er komen niet veel **klachten** binnen over veiligheid. De klachten die er zijn staan in een incidentenmelding en we mogen uit de auditgesprekken concluderen dat deze adequaat

⁴ Hoofdstuk 2.9 uit het kwaliteitshandboek

worden opgepakt en verbetering geborgd wordt. Een enkele klacht bereikt het bestuurskantoor.⁵

- Bij alle scholen komt het **proces 2.9 Veiligheid** overeen met de praktijk. Er zijn wat kleine lokale verschillende die geen gevolgen hebben.
- Alle scholen werken met een **pestprotocol**, niet alle scholen hebben de schoolspecifieke invullingen helemaal af. Scholen geven in deel 2 van verbeterpunten aan wanneer dit geregeld is. Dit wordt in een volgende audit gecontroleerd.
- **Incidentenregistratie** is op orde, niet alles is digitaal en soms wordt er gewerkt met eigen formulieren.
- Athena was in de veronderstelling dat de **Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld** verplicht was voor *alle* medewerkers. Daar is destijds breed op ingezet. Dit blijkt niet zo te zijn. Wel dienen sleutelfiguren binnen sociaal veiligheidsbeleid goed op de hoogte te zijn van deze materie. Dat wordt uitgangspunt in de geüpdate beleidsnotitie.
- Het sociaal-emotionele **leerlingvolgsysteem** is op orde. De meeste scholen werken met ZIEN, anderen met SCOL. (V)SO De Lans werkt met De Vreedzame School.
- **Het digitaal veiligheidsplan** (DVP) is uitgangspunt voor registreren en borgen van de documenten. De wettelijke domeinen zijn op orde. Nog niet alle directeuren hadden het DVP volledig gevuld, met name nieuwe directeuren hadden even andere prioriteiten. Hier zijn goede afspraken over gemaakt wanneer dit klaar is. Ook waren op nog niet alle scholen de verplichte (en klaarstaande) protocollen in het DVP ingevoerd. Dit gebeurt voor 1-11-2018. Eén school heeft een apart Veiligheidsplan dat volledig is.

Vervolgacties naar aanleiding van audit

Een aantal scholen hebben een paar **rode blokjes** staan; wel verplicht en niet voldoende. Bij een volgende audit wordt dit gecontroleerd en moet dit op orde zijn. Verbeterpunten worden op die manier altijd in een cyclus meegenomen voor borging. Belangrijke verbeterpunten zijn meteen opgepakt.

Met name de wisselende invulling van de methodiek **Regenboog** en het betekenis geven aan de data van de veiligheidsbeleving van de leerlingen moet in de beleidsnotitie uitgewerkt (dus aangestuurd) worden. De coördinatoren Regenboog moeten daar een belangrijke rol in krijgen. Dit wordt in de beleidsnotitie opgenomen.

We weten dat het onderwerp veiligheid **voortdurend op de agenda** moet staan. Omdat directeuren het DVP jaarlijks moeten updaten en de beleidsnotitie ook jaarlijks opnieuw vastgesteld wordt blijft er een focus op de verbeterpunten. Directeuren weten dat veiligheidsonderwerpen regelmatig op de agenda moeten staan. Schoolbreed beleid (en dus aandacht) helpt bij het onderhouden van een veilige leer- en werkomgeving.

De onderwerpen sociale en **fysieke veiligheid** lopen regelmatig door elkaar. Er is gekozen voor een notitie *sociale* veiligheid omdat daar de eerste focus op ligt. Het streven is om beide gebieden mee te nemen in de komende (of anders die in 2019) beleidsnotitie Veiligheid.

8.2 Verbeterde meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

De **Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling** is per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. Het **doel** van de verbeterde meldcode is: slachtoffers beter en eerder in beeld te

⁵ Zie voor actuele cijfers jaarverslag 2018.

hebben, sneller te kunnen helpen en de veiligheid beter te kunnen monitoren over langere tijd. Daarvoor is het nodig dat beroepskrachten goed uit de voeten kunnen met de meldcode en wanneer dat nodig is situaties van vermoedens van onveiligheid melden bij Veilig Thuis.

5 stappen⁶

Er zijn 5 stappen in de meldcode. In de eerste drie stappen breng je signalen zorgvuldig in kaart, overleg je met een deskundige collega en spreek je met de betrokkenen over de zorgen die je hebt. In stap 4 weeg je al deze informatie af. Als je zorgen zijn weggenomen, sluit je de meldcode. Heb je nog steeds een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld, dan neem je in stap 5 een beslissing over melden en hulpverlening.

Stap 1: In kaart brengen van **signalen**

Stap 2: **Overleggen** met een (deskundige) collega en eventueel raadplegen van Veilig Thuis

Stap 3: **Gesprek** met ouders/verzorgers kind

Stap 4: **Wegen**: 5 vragen (vermoeden) geweld of kindermishandeling

Stap 5: **Beslissen**: melden bij Veilig Thuis en/of zelf hulp verlenen

Afwegingskader

In de verbeterde meldcode wordt gebruik gemaakt van een **afwegingskader** (zie bijlage 5). Dit afwegingskader beschrijft wanneer een melding noodzakelijk is en hoe goede hulp eruit ziet. Nieuw in dit afwegingskader is, dat je vermoedens van acute of structurele onveiligheid altijd meldt bij Veilig Thuis. Bijvoorbeeld geweld met wapengebruik of ernstige letsels. Of voortdurende onveiligheid voor kinderen bij ernstige verslavingsproblematiek van hun vader of moeder. Volgens het afwegingskader meld je je vermoedens van onveiligheid ook als je zelf geen hulp kunt bieden of organiseren. Bijvoorbeeld omdat hulp verlenen niet je vak is. Of omdat de betrokkenen geen hulp accepteren. En je meldt wanneer het onveilig blijft, ook al is er hulp ingezet.

Voorwaarden voor goede hulp

Ook nieuw is, dat het afwegingskader omschrijft aan welke voorwaarden goede hulp voldoet bij onveiligheid in gezinnen en relaties. Als volgens de normen in het afwegingskader een melding wordt gedaan bij Veilig Thuis, overleg je met hen welke hulp je zelf kunt bieden of organiseren. Melden én hulpverlening zijn zo mogelijk. Veilig Thuis kan dan langdurig zicht op veiligheid organiseren.

Belangrijke aanvullingen meldcode:

- ✓ Organisaties waar de meldcode op van toepassing is wordt **geadviseerd** om een Aandachtsfunctionaris aan te stellen. Athena gaat in het voorjaar van 2019 bepalen hoe de kennis en kunde van een Aandachtsfunctionaris geborgd kan worden.
- ✓ Een school dient een protocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling **voorhanden** te hebben waarin is vastgelegd wie wat waar wanneer en hoe doet met betrekking tot (vermoedens van) Huiselijk geweld en/of Kindermishandeling.
- ✓ Het **bevoegd gezag** (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode.

⁶ Uit: www.augeo.nl/nl-nl/meldcode/afwegingskader

9 Leerlingvolgsysteem sociaal emotionele ontwikkeling

Regenboog

“Tussen zon en regen ontstaat de regenboog. Kinderen laten soms moeilijk verstaanbaar gedrag zien. Voor ouders en leerkrachten niet altijd gemakkelijk om mee om te gaan. Regenboogspelen, trainingen en interventies richten zich op het samenspel tussen leerkracht en kind (ouders) en kinderen onderling. Ze zijn ontwikkeld om een antwoord te kunnen geven op vragen van scholen en leerkrachten over de sociale ontwikkeling van leerlingen en de sociale processen in de groepen op school”. (BVS-schooladvies).

De meeste Athenascholen werken met de Regenboogspelen en hanteren de waarnemingskaders als leerlingvolgsysteem. Naast de Regenboog wordt er ook gewerkt met SCOL, Kanjer en De vreedzame school.

Specialist

Iedere leerkracht moet in staat zijn de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied goed te begeleiden en de processen daar omheen goed te sturen. Toch kan het is prettig zijn om op school een specialist te hebben op de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze specialist kan de regenboogspellen (voor leerkrachten en kinderen) goed duiden, interventies helpen ontwikkelen en de waarnemingskaders van sociaal-emotionele ontwikkeling borgen in de school.

In het voorjaar van 2019 zal er een voorstel komen waarbij in de toekomst alle scholen de beschikking krijgen over een regenboogspecialist die de processen kan helpen sturen.

Scholen die kiezen voor een andere methodiek dienen zelf te zorgen voor goede scholing van het team en een coördinator.

Toekomstige acties

Met name de wisselende invulling van de methodiek **Regenboog** en het betekenis geven aan de data van de veiligheidsbeleving van de leerlingen moet in de beleidsnotitie uitgewerkt (dus aangestuurd) worden. De coördinatoren Regenboog moeten daar een belangrijke rol in krijgen.

Dit wordt in de jaarplan onderwijs en kwaliteit opgenomen.⁷

Bijlagen (6a + 6b)

In bijlage 6a staan de Regenboogaanpassingen aan de nieuwe uitvoering wettelijk kader door inspectie; waar voldoet de Regenboog wel en niet aan wettelijk kader.

In bijlage 6b staat de vertaalslag in handelingsadviezen ZIEN! versus Regenboog versus Handelingsgericht werken.

10 Protocollen

Artikel 1 en 3 uit de Arbo wet en cao-afspraken verplichten scholen om leerlingen en personeel te beschermen tegen discriminatie, seksuele intimidatie, agressie, geweld en pesten

Op Stichtingsniveau zijn de volgende (verplichte) protocollen uitgewerkt die als voorbeeld kunnen dienen voor schoolspecifieke protocollen. De verplichte protocollen zijn voor de directeuren op SharePoint (extern) beschikbaar gemaakt en worden door het bestuurskantoor up-to-date gehouden.

⁷ Zie actiepunten 2019 / Hoofdstuk 11

- ✓ Pestprotocol
- ✓ Protocol agressie en geweld
- ✓ Protocol Non-discriminatiecode
- ✓ Protocol Seksuele intimidatie
- ✓ Protocol Huiselijk geweld en kindermishandeling + signaleringslijst
- ✓ Protocol Calamiteiten (behoort tot fysieke veiligheid maar wordt vooralsnog in deze beleidsnotitie meegenomen)
 - > Voorschriften m.b.t. calamiteitenplan
 - > Sjabloon Calamiteiten en ontruimingsplan vrijescholen Athena
- ✓ Beleid Spijbelen/verzuim (vaste tekst Athena beschreven in schoolgids)
- ✓ Protocol + brief Schorsen en verwijderen
- ✓ Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen
- ✓ Beleid omgaan met privacygevoelige gegevens (vaste tekst Athena beschreven in Schoolgids)
- ✓ Klachtenregeling Stichting Vrijescholen Athena en vertrouwenspersoon (vaste tekst Athena beschreven in schoolgids)
- ✓ Protocol informatieverstrekking gescheiden ouders

Protocollen die ook aanwezig zijn maar niet verplicht:

- ✓ Protocol leerlingenvervoer
- ✓ Protocol omgang sociale media (mediapedagogiek)
- ✓ Protocol ongewenst gedrag
- ✓ Protocol rouw

De laatste versies van de protocollen staan op SharePoint Extern. Hier staan ook:

- ✓ de meest recente versie van deze beleidsnotitie en
- ✓ een 'Uitleg bij Protocollen Sociale Veiligheid', zie bijlage 7.

11 Actiepunten 2019

1. **Januari 2019** : Beleidsnotitie sociale veiligheid Athena 2.0 klaar.
2. **Januari 2020** : Eén beleidsnotitie Veiligheid.
3. **Juni 2019** : Check correcte uitvoering leerlingbevraging.
4. **Juni 2019** : In (school)jaarverslag 2018-2019 hoofdstuk veiligheid actualiseren door directeur.
5. **Sept. 2019** : In (school)jaarplan 2019-2020 verbeterpunten formuleren en in de tijd wegzetten door directeur.
6. **Voorjaar 2019** : Veiligheidsbeleving personeel (RI&E) uitzoeken en borgen i.s.m. P&O.
7. **Onbekend** : Controle verbeterpunten uit audit Veiligheid meenemen in volgende audit kwaliteitshandboek.
8. **2019** : Draagvlak meldcode verzorgen.
9. **2019** : Beleid rondom methodiek Regenboog aanscherpen; minimale 'eisen' gebruik methodiek, Regenboogspecialisten opleiden en verdelen over scholen, betekenis geven aan data e.d.
10. **Voorjaar 2019** : Check op schoolspecifiek pestprotocol.
11. **2019** : Uitzetten taakgebied Aandachtsfunctionaris.
12. **2019** : Bovenstaande actiepunten meenemen in Jaarplan Onderwijs en kwaliteit

13. **Jaarlijks** : Beleidsnotitie jaarlijks actualiseren (staf O&K)

12 Tenslotte

Scholen hebben vanuit de samenwerkingsverbanden en/of gemeente soms ook te maken met afspraken en verplichtingen rondom veiligheid. Zo hebben de schoolbesturen van het primair onderwijs en voortgezet onderwijs in Deventer samen met de gemeente besloten om een map “Veiligheid” te maken waarin protocollen zijn opgenomen.

Mocht dit aan de orde zijn dan kan het voor een school belangrijk zijn om hierbij aan te sluiten.